

ՄԱԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿՆՃԻՌՆԵՐ

Նախորդ խմբագրականի մը մէջ քննարկեցինք այն ներքին գրգռապատճառը, որ կը մղէ բոլոր քաղաքակիրթ պետութիւնները վարելու ներկայ տագնապալից քաղաքականութիւնը:

Այդ գրգռապատճառը Սովեթական Ռուսաստանի տնտեսական եւ քաղաքական պրոպագանտի ներկայ ուղղութիւնն է ընդհանրապէս, բայց մասնաւորապէս Ասիոյ մէջ, և որը կ'ստեղծուի մահու և կ'ընտան հարց մըն է բոլոր քաղաքակիրթ եւ զբաղաւորական մեծ պետութիւններուն համար:

Մենք ակնարկեցինք օրակի մը որ կ'անցուէր Սովեթ Ռուսաստանի վրէժն ոտքերէն սկսելով, և Սիպրիական սահմանադրութիւն վրայ կը սպասէինք նոր արձագանգներու Սովեթ Ռուսաստանի ուրիշ ծայրագոյն սահմաններէն:

Այդ արձագանգը կը բերին մեզ հեռագրերը Հնդկա-Աֆղան սահմանագլուխէն:

Պարզ զուգահեռութեան մը հետեւը չէ, որ Աֆղան ցեղերը, կիսավայրենի ցեղեր, սպառազինուած նորադոյն վէճերով և զինացիրներով, կ'ապստամբեն ճիշդ այն բողեքին, որ ձաքնակայն դարձերը կը կեղծանայան և կ'ամրապնեն Սիպրիական սահմանները:

Նոյնպէս պարզ զուգահեռութեան հետեւը չէ, որ Իրաք մասնաւոր պատրաստութիւններ կը տեսնէ զսպիւր համար խիստ կերպով, և Անդլիական ոյժերու և հարեան երկիրներու լրակատար աշակցութեամբ քրտական ցեղերու շարժումները:

Նոյնպէս պարզ զուգահեռութեան մը չէ, որ Թիւրքիա և Սովեթ կովկաս, իրարու հետ կը մըցին, արտասահմանի հայերը իրար ձեռքէ խլելու:

Պարզ զուգահեռութեան չէ նաև այն՝ որ մեծագոյն պետական մարտը ներկայիս ձրանասի մէջ Թարուհէօ, Պարսկան քաղաքականութեան ծրագիր մը կը մշակէ Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովներու առթիւ:

Էթիովիայի, Լեհաստանի և Ռուսաստանի սահմաններէն հեռագրերը կը հասնին, աննշան ինքրատիքեան — մէկ քանի մարդու սպանուած թան Սովեթ Ռուսաստանէն փախուտի առթիւ — բայց որքան ցոյց կուտան, որ կ'ուզեն հետաքրքրութիւն մը ստանալն զէպի այդ սահմաններուն վրայ կատարուող զէպերը: Ասկէ առաջ այ, համարուած ենք, մարդիկ կը փախչէին Ռուսաստանէն, և կը սպանուէին այդ առթիւ, բայց ոչ մի մէկէն կ'անցնէր յիսուսակի այդ պատահարները:

Չարմանայի է դիւանագիտութիւնը. ան կրնայ անտարբեր է երբ միլիոններ կը կոտորուին, և շատ զիւրազգաց և փափկաբեր է երբ որիկ աննշան մէկու մը թիւը կ'արձնի:

Մենք պիտի չի գարմանայիք և թէ մեր ակնկալած արձագանգները անպատեհութիւնները արդ կ'անկախ և անակնկալ կերպով հասնին:

Այս բոլոր երեւոյթներէն կաննեն յատկանշականոր սակայն Գերմանական ընտրութիւններու ներկայացուցած պատկերն է, և այն զուտ եւ խորհրդաւոր սպանակիքը, որ այդ առթիւ դուրս կը պորթկայ Պրիանի զագաղին վրայ խօսած ձաքնակ վերջաւորութեան մէջ, ձրանասի Նախարարական շրջանէն: Այսպէս, կը սպասեն ճեղքագիտները Դեմական քննարկներու անտարբերութիւնը: Անոնք գիտեն, սակայն, որ իրենց գրգռանքներու մէջ ունին քննարկ իրենց ճեղքները, որ բոյ պիտի սալ իրենց մէկ ամիսէն յայտնի գաւ իրենց կարծիքը: Այս բաւերը կ'ակննարկեն ֆրանսական մտայնուած ընդհանուր ընտրութիւններու, և կոչուած են զզուգանելու գերմանացիները, բաղադրական ձեռնարկներու դէմ, որոնցմէ պիտուրն է Հիթլերը—Հիտլերի պարտական պայքարը:

Մէք չէ մոռնայ, որ Գերմանիան նաև սահմանային պետութիւն մըն է Ռուսաստանի, և հոն կատարուող զէպերու իրադարձումը կըրնայ վճարական գեր կատարել ներկայ դիւանագիտական փափուկ կայունութեան և անոր առաջադրած նպատակներուն մէջ:

Մենք յալորդ խմբագրականով մը կը քննենք նաև Ամերիկեան Միացեալ Նահանգներու դիրքը, ներկայ դիւանագիտական կ'ընտրութեան մէջ:

ՔՕՏԱՔԻ ՀՆԱՐԻՉ ԻՄԹԱՆ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՅ

«Իմ գործն վերջացած է, ինչո՞ւ հաւատարմութեան սպասել այլեւս»

ՌՕՂՆՈՐԷՐ (Նիւ-Եօրկ). — Քօսաքի հնարիչը Պ. Ժօրթ Իսթմէն անձնապաշտ էր այսօր ասհանակի հարուածով մը: Պ. Իսթմէն հիւանդ էր եւ անկողին ինկած: Անձնապաշտութեան առաջ, զինքը խրամաճեղքուած հրամայեց որ հետևանք իր սեղանէն: Տոմարկ մը ձգեց իր բարեկամներուն ուղղեալ, որուն մէջ կ'ըլտէ թէ «Իմ գործն վերջ գրած է: Ինչո՞ւ սպասել այլեւս»: (Ռ. Գ.)

ԼՈՆՏՈՆ. — Թիւրքերը մեծ տեղ մը կը յաւկայցեն բազմամիլիոնաճեք եւ Քօսաքի հնարիչը Պ. Ժօրթ Իսթմէն անձնապաշտութեան: Անոնք կը պատմեն կեանքի մէջ իր առաջին փայլերը. Իսթմէնը գործի սկսած է օտարական վեց շաբաթ անց իր բնակարանէն: Անոնք կը պատմեն իր առաջին փորձերը ըրած է լուսանկարչական գործիքով մը իր սոս խոնարհիցի մէջ եւ հետզհետէ զարգացուցած է իր ձեռնարկը որուն շնորհիւ այժմ կը բոլոր սասնուրը միլիոն անգլ.

ԹԻԻՐԲ ՓՈՒՍՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Կատարելապէս կը յիսուին անոնք, որ կը կարծեն թէ հայերը զարթած են քաղաքականապէս զբաղեցնել Անգլանտն: Այս մտայնութիւնը արդիւնք է այն խոր հակազդեցութեան, որ պարտութիւնը առաջ բերած է հայ որոշ շրջանակներու մէջ, որոնց աչքին արտաքին միջամտութիւնը արեւմտեան պետութիւններուն, հակառակ հայ յեղափոխութեան դրոշմակցութեան եւ հերոսական ճիգերուն, միակ բանային հանդիսացած է մեր դատի յալորդութիւնը: Այժմ երբ վերացած է, զէթ ժամանակուրապէս, օտար միջամտութեան ուղղուած թիւրքի վրայէն, այս կարգի խորհուրդներու համար այ հայութեան արժէքը թիւրքի համար հաւատարմութեան է զերթի: Դեռ այս սխալ մտածելակերպը արդիւնքն է որ կ'արտադրուի Ռազմավար Թիւրքերէն Փաշայեան ընկերակցութեան, որ կը գրէ թէ հայը չնորմէ իր ներկայ անուշաբեթեան ոչ մէկ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ Անգլոթիւրքի համար, ըլլա՞յ թիւրքութեան, ըլլա՞յ բարեկամութեան իմաստով:

Բնա տրամադիր չենք պայպանելու միւս հակադիր ըմբռնումը որ կը կայանայ ստեղծու մէջ հանդէպ թիւրքի և կ'ամ արեւմտեանի գտնելու այն իրական ճիգերը, որ կ'ընէ Բեմական վարչութիւնը, զորաւոր արդիական պետութեան մը ստորոգծութիւնով օժտելու համար երկիրը: Երբ պնդած որ այն է, թէ այսօր իսկ, հակառակ մեր պարտութեան, ռազմական և քաղաքական զոյգ անկախութեան վրայ, մենք կը շարունակենք նկատարած ռազմական միջամտութիւնը քաղաքականութեան, որովհետեւ որքան մը ռազմապարտ արեւմտեանի, այնուամենայնիւ մենք ուժ մըն ենք. ապացոյց մեր այս պնդումին՝ թիւրքերի կեանքի նոր հրահանգը, որու քաղաքական ընդթիւ մասին մենք արտասայտուեցանք արդէն նախնիքաց յօդուածներով:

Երկրական նկատառութիւններ, փոխառութեան ծրագիր յալորդութեանց պայպանելու, մեր կարծիքով, էական զբոյգապատճառներն մին պէտք է նկատել, որ Անգլոթիւրքի միջոցով հրատարակուած իր երթիկի նոր հրահանգը: Տնտեսական գետնի վրայ, թիւրք կատարութեանը ձգտումն է, այս նոր արժիքով երկու կարգի աջակցութիւն սպանուելու, միւս մասնակց պայքար մղելով հայկական դատի դէմ, ըստ էութեան: Այն է, մէկ կողմէն՝ օտար հայասիրական շրջանակներուն մէջ որոշ խմբուրէն առաջացնել, աշխատել եթէ ոչ անոնց համակրանքը չարհի, գոնէ չէզոքացնել յայտնապէս անոնց ազդեցութիւնը հանրային կարծիքի վրայ, առաջ քաշելով նոր երթիկի հրահանգի կատարելապէս ազատութեան ոգին, որ կը լուծուի թիւրքավարի նոր ձեռով մը, հայ գաղթականութեան ցաւաւորութեանը, որ իր արժէքները մը սակայն կ'ընտան իր զոհերուն՝ հայոց սեղանէն: Բնա տրամադիր չենք պայպանելու միւս հակադիր ըմբռնումը որ կը կայանայ ստեղծու մէջ հանդէպ թիւրքի և կ'ամ արեւմտեանի գտնելու այն իրական ճիգերը, որ կ'ընէ Բեմական վարչութիւնը, զորաւոր արդիական պետութեան մը ստորոգծութիւնով օժտելու համար երկիրը: Երբ պնդած որ այն է, թէ այսօր իսկ, հակառակ մեր պարտութեան, ռազմական և քաղաքական զոյգ անկախութեան վրայ, մենք կը շարունակենք նկատարած ռազմական միջամտութիւնը քաղաքականութեան, որովհետեւ որքան մը ռազմապարտ արեւմտեանի, այնուամենայնիւ մենք ուժ մըն ենք. ապացոյց մեր այս պնդումին՝ թիւրքերի կեանքի նոր հրահանգը, որու քաղաքական ընդթիւ մասին մենք արտասայտուեցանք արդէն նախնիքաց յօդուածներով:

Նախորդ շատ ձեռնարկէն, որովհետեւ իսկապէս թիւրք տալով հայերու վերաբերմանը թանկատան, որու քանակը և որովք որոշելու իր կ'ախուռ ունի, Անգլոթիւրքի փաստ մը տուած կըլլայ իր պայտարածուած և հաւասար վերաբերման հանդէպ բոլոր թիւրքապատկերներուն, անոնց կ'ընտան և ցեղային խտրութեան: Այս կէտը երկրորդական է ասկէ ինչու հայութեանը զոհ, որով պիտի լինին անշուշտ վերադարձող հայեր և անոնց համակրիները, որոնք պէտք է մղուին անհրաժեշտօրէն — առկա յարգանքներով արեւմտեան տարբեր է որ վճարելու են անոնք—թիւրքապատար շարժումը մը արեւմտեան ըլլալու և կոչելու հայութեան, վերադիմելու իր աւերակ երկիրը, Թիւրքական վարչութեան տակ — եւ այդ նպատակի համար այ գոյմարները հաւաքելու և առաջինը աջակցիլ թիւրք կատարութեան, զի իր բերելու համար իր ծրագրած վերաբերմանը իր զոհերուն հաւասարութեանը, որով կ'ընտան իր արժէքները իր արժէքները, որ Անգլոթիւրքի այս ուղղութեամբ չպիտի գտնէ ոչ միայն ընդմիջութիւններ, այլ նաև հայկական կողմակերպութիւններ, աջակցելու համար իրեն:

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Մենք հարկ դատեցինք այս պարտական և հանրային ընտրութեան ենթարկելու, որպէսզի հայ զեկավարութիւնը յայտնուի նկատի ունենալ այն: Դեռ կ'ընտան ըսել է նախապէս զէպերը: Այս ճիւղարկութեան վերահաստատելու պիտի կ'ընտան ըլլալ արթօք, այժմէն անհրաժեշտ լրջութեամբ վերաբերուելով մեզ հետ անմիջական անշուշտ օւնեցող այս կարեւոր խնդիրներուն հետ, որ երթիկի նոր հրահանգը կը շոյափէ: (Ռ. Գ.)

Նոր Հանրեմ քաղի Բիլլիպսան փողոցի բացումը. Հանրեմի աղջնակներ ծաղկեփունցեք կուսան Ազգ. Իսեմակցութեան ներկայացուցիչ Պ. Պրիմիլիկ եւ Պ. Բիլլիպսան:

ՀՆԱՐԱՒՈՐԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԶՆՁԵԼ

Տիեզերքը երկու սկզբունքներով կը կառավարուի — ինքնատիւութիւն և այլատիւութիւն:

Ինքնատիւութիւնը ընկերային տնտեսութեան ինքնատիւութիւնն է: Արեւմտեան զրեկերը զոհուած զանազան շահերին է այլատիւութեան: Մեր անձին հանդէպ պարտականութիւններ ունին — անձնապատկերութեան, անձնագրութեան, ինքնապատկերութեան, ինքնամակումի պարտականութիւններ — առաջինութիւններ՝ զորս պէտք է մշակել իր կ'ընտան և այլատիւութեան:

Ինքնատիւութիւնը զիտական վարդապետութիւնը սակայն հզորացած են, թուական է ընդհանրապէս բոլոր գիտութեանց և մասնաւորապէս բարոյական գիտութեան վրայ: Սոյն վարդապետութիւնը բարոյական տեսութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութիւնը: Ըստ Նիլցէի՝ բնութեան առաջինը ինքնատիւութեան հետեւեալ է, թէ զօրաւոր պէտք է իր շահուն համար գործածել սկսել, թէ ինքնապատկերութեանը ինքնատիւութեան սահմանէն այլ անոր անցնելով՝ մարդոց կեանքը և կենցաղի վրայ դրած է իր հզոր կնիքը: Տիեզերիկ Նիլցէն, փիլիսոփայութեան կուսակառուցի մէջ իր կ'ընտան կերպով լուսաբանած է սոյն վարդապետութի

